

PRITARTA

Anykščių rajono savivaldybės tarybos
2010 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. TS-227

PATVIRTINTA

Anykščių vaikų lopšelio-darželio „Eglutė“
direktorius 2010 m. birželio d. įsakymu Nr.

ANYKŠČIŲ VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „EGLUTĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

INFORMACIJA APIE MOKYKLĄ

Švietimo teikėjas - Anykščių vaikų lopšelis-darželis „Eglutė“.

Teisinė forma – biudžetinė, nesiekianti pelno savivaldybės švietimo įstaiga, turinti viešojo juridinio asmens statusą.

Grupė - neformaliojo švietimo mokykla.

Tipas - ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Adresas - Statybininkų 3, LT- 29121 Anykščiai, tel.: (8 381) 52 339, 51 882, el. p. eglute@res.lt.

VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Lopšelyje-darželyje „Eglutė“ pagal ikimokyklinio ugdymo programą ugdomi vaikai nuo 1 iki 5 m. Ikimokyklinio amžiaus vaikai nori:

- **žaisti**. Laisvė veikti žaidžiant vaiką skatina rodyti iniciatyvą, bendrauti, mėginti, keisti, modeliuoti, mąstyti, fantazuoti, kūrybiškai išreikšti save ir atspindėti pasaulį, atskleisti gebėjimus, priimti sprendimus, pasijusti reikšmingam.

- **bendrauti**. Bendraudamas vaikas užmezga ir palaiko ryšius su bendraamžiais ir kitais žmonėmis, reiškia jausmus, mintis, savo nuomonę, ugdomi šnekamąją kalbą, domisi knygomis, raidėmis, tekstais.

- **būti saugus**. Vaikui būtina palanki ir saugi aplinka, kurioje jis pratinasi susivokti savo jausmuose, ugdomi supratimą, kas yra gera, kas bloga, mokosi elgtis atsakingai, vengti rizikingų situacijų, prašyti pagalbos ir teikti ją kitam.

- **pažinti**. Vaikas natūraliai domisi aplinka, žmonėmis, gamta, įvaldo įvairius savęs ir pasaulio pažinimo būdus, mokosi mąstyti ir spręsti praktines problemas.

- **judėti**. Natūralus fizinis vaiko aktyvumas padeda jam tobulinti gebėjimus laisvai, koordinuotai, tiksliai judėti, ugdytis vikrumą, lankstumą, stiprumą, valią, ištvermę, drąsą, judesiu išreikšti kūrybines idėjas.

- **meninių įspūdžių ir saviraiškos**. Meninė veikla padeda vaikui išgyventi kūrybinį džiaugsmą, pajauti grožį, gėrį, išreikšti save garsu, balsu, žodžiu, judesiu, linija, spalva, forma, ugdytis gabumams.

MOKYTOJŲ IR KITŲ SPECIALISTŲ PASIRENGIMAS

Ikimokyklinio amžiaus vaikus ugdo 8 auklėtojai, meninio ugdymo mokytojas, logopedas. Visi pedagogai atestuoti: 11 įgiję vyresniojo auklėtojo, 1 – vyresniojo muzikos mokytojo, 1 – vyresniojo logopedo kvalifikacines kategorijas.

MOKYKLOS SAVITUMAS

Lopšelis-darželis „Eglutė” – bendrojo tipo ikimokyklinio ugdymo įstaiga. Šešiose grupėse ugdomi ankstyvojo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymą įtakoja krašto, kuriame įsikūrusi mokykla, savitumas. Anykščiai – išgudotas ir dainų pašlovinintas kraštas. Beveik visas rajonas – regioninis parkas. Anykščius išgarsino žmonės ir gamta, abiejų šių vertybių dvasinė harmonija. 30 % rajono teritorijos – pušynai ir eglynai, didžiausia iš jų - Šimonių giria. Mūsų krašte gimė ir užaugo garsūs rašytojai: Antanas Baranauskas, Antanas Žukauskas-Vienuoelis, Jonas Biliūnas. Jų vardais pavadintos visos trys Anykščių vidurinės mokyklos. Muziejai, paminklai, didžiųjų anykštėnų amžino poilsio vietos liko kiekvieno iš mūsų savastimi. Rajoną puošia lietuvių liaudies skulptūros, kryžiai, stogastulpiai, koplytstulpiai. Miestas apsuptas miškų, išgražintas ir išpuoselėtas gėlynais, per jį teka upės Šventoji ir Anykšta. Gamtinė aplinka palanki vaikų ugdymui: jie turi galimybę ištisus metus stebėti ir tyrinėti aplinkos objektus ir gamtos reiškinius, žaisti ekologinius žaidimus, dalyvauti pažintinėse išvykose, susipažinti su miesto literatūrinėmis vietovėmis bei įžymybėmis.

Mokykloje ypatingas dėmesys skiriamas vaikų meninės veiklos ugdymui, jos organizavimo tobulinimui. Veikia dailės, muzikos ir šokių studijos, jose veiklą organizuoja muzikos bei dailės mokyklų specialistai, choreografas.

Mokykla turi savo tradicijas. Kasmet organizuojamos pasakų savaitės, bendruomenės meninių darbų parodos, adventinės vakaronės, mokslo metų pradžia ir pabaigos šventiniai renginiai, knygyne „Pegasas” rengiamos ugdytinių dailės darbų parodos, darželio bendruomenės ir vaikų šeimų švaros akcijos.

Bendradarbiaujama su rajono Kultūros centru, Vaikų biblioteka, miesto mokyklų pradinių klasių mokytojais ir mokiniais: organizuojami bendri renginiai, šventės, parodos, koncertai. Mokykla yra sudariusi bendradarbiavimo sutartį su Ukmergės vaikų lopšeliu-darželiu „Nykštukas”, su ten dirbančiais pedagogais dalijamasi darbo patirtimi, organizuojami bendri renginius vaikams.

TĖVŲ (GLOBĖJŲ) IR VIETOS BENDRUOMENĖS POREIKIAI

Šeimos ir mokyklos sąveika grindžiama abipuse pagarba ir supratimu. Dažniausiai tėvai pageidauja:

- * šilto bendravimo, atidumo vaikui;
- * geros priežiūros;
- * sėkmingos vaiko adaptacijos;
- * visapusiško vaiko ugdymo;
- * vaiko savarankiškumo;
- * vaiko vertinimo ir informacijos apie jo pasiekimus;
- * pagalbos sau vaikų ugdymo klausimais;
- * šeimos tradicijų tęstinumo;
- * įdomesnių bendravimo ir sąveikos būdų.

Vaiko ir pedagogo bendravime šeima ypač vertina demokratinius santykius, kai auklėtojas vaikui – partneris, modelis, sektinas pavyzdys, kai bendravimas grindžiamas šiomis nuostatomis:

- * abipuse pagarba ir pasitikėjimu;
- * maksimalia laisve ugdytis ir tobulėti;
- * galimybe pačiam rinktis veiklą;
- * atsakomybe už savo poelgius.

Tėvai pageidauja, kad jų vaikai būtų ugdomi dailės, muzikos ar šokių studijose, gautų kvalifikuotą logopedo pagalbą bei ugdomi įvairiapusiškai.

Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas pasitikėjimu, abipuse pagarba bei dėmesiu. Šeimos aplinka vaiką veikia labiau negu darželis. Namai ir šeima formuoja vaiko įpročius, nuostatas, vertybes, kurios gali būti geros ir puoselėtinos arba koreguojamos. Bendraujant ir bendradarbiaujant su ugdytinių šeimomis vadovaujamas principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaiko labui, kuriama bendruomenė, įstaigos kultūra, vertybės, tradicijos, užtikrinama ugdymo tąsa ir kokybė.

Bendradarbiavimo su tėvais formos:

- susipažinimas su šeimos kultūra, tradicijomis.
- pedagogų individualūs pokalbiai su vaiko tėvais ugdymo ir priežiūros klausimais.
- vaiko pasiekimų analizavimas ir vertinimas.
- bendri grupės vaikų – tėvų projektai, parodėlės, išvykos, šventės, koncertai.
- įstaigos bendruomenės narių (vaikų, pedagogų ir tėvų) aktyvus dalyvavimas įstaigose projektuose, sportiniuose ir meniniuose saviraiškos renginiuose.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Humaniškumo principas: vaikas gerbiamas kaip asmenybė, sudaromos sąlygos įvairių galių plėtojimui, harmoningam asmenybės vystymuisi, pripažįstama vaiko, kaip savarankiškos asmenybės vertingumas.

Meniškumo principas: sudaromos sąlygos teikti estetinį malonumą, tenkinti vaikų saviraiškos poreikį, plėtoti savęs ir pasaulio pažinimą, bendravimą, skatinama branginti tautos meną ir tradicijas, meninė veikla integruojama į kitas ugdymo veiklas, išryškinant meninio ugdymo ir ugdymo menų kryptis.

Integracijos principas: garantuojamas vaiko asmenybės skleidimosi intergalumas, sudaromos sąlygos vaiko ir visuomenės sociokultūrinės integracijos prielaidoms formuotis, garantuojama vaiko ugdymo šeimoje ir darželyje darna.

Demokratiškumo principas: vaiko kaip asmenybės pripažinimas, lygiavertė vaiko ir suaugusiojo sąveika, kai aktyvus ir vaikas, ir ugdytojas, tėvų ir pedagogų iniciatyvų derinimas, partnerystės, tėvų ir visuomenės pedagoginis švietimas.

Individualumo principas: atsižvelgiama į tai, kad vaikai skiriasi fizinės ir psichinės brandos tempu, charakteriu, temperamentu, pasaulio pažinimo stiliumi ir būdais, vaikai priimami tokie, kokie jie yra, sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui lavėti tiek, kiek jis tam turi fizinių ir dvasios galių.

Bendruomeniškumo principas: puoselėjami sukurti atviri santykiai ir partnerystė tarp tėvų, pedagogų ir vaikų, šeimos ir darželio sąveika grindžiama aktyviu dalyvavimu ugdymo procese, iniciatyvų derme, tėvų pedagoginiu švietimu.

III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

TIKSLAI:

1. Kartu su šeima tenkinti pagrindinius vaiko poreikius – jaustis saugiam, žaisti, bendrauti, judėti, pažinti, patirti meninių įspūdžių bei kūrybiškai išreikšti save.

2. Sudaryti sąlygas skleisti asmenybei, atvirai pasauliui, pasitinkinčiai savimi ir savo gebėjimais.

UŽDAVINIAI:

1. **Tenkinti vaiko poreikį žaisti:** sukurti vaikų žaidimui palankią aplinką visame darželyje, suteikti laisvę žaisti, palaikyti ir skatinti vaikų žaidimo idėjas, sumanymus, pripažinti ugdomąją žaidimo vertę.

2. **Tenkinti vaiko poreikį bendrauti:** palaikyti ir skatinti vaikų ketinimus bendrauti palankiai, prasmingai, dalijantis išgyvenimais, nuomone, informacija, atrandant žodinės raiškos ir rašytinės kalbos galimybes.

3. **Tenkinti vaiko poreikį judėti:** palaikyti ir skatinti laisvą ir tikslingą vaikų judėjimą, kūno

galių tyrinėjimą, norą žaisti judriuosius ir sportinius žaidimus kaip prielaidą sveikam augimui, fizinių galių tobulinimui.

4. Tenkinti vaiko poreikį pažinti: sudaryti galimybes domėtis, stebėti, tyrinėti, eksperimentuoti, ieškoti informacijos, klausinėti, stiprinant pažinimo motyvaciją, skatinant patirti atradimo džiaugsmą.

5. Tenkinti vaiko poreikį kūrybiškai išreikšti save: sukurti aplinką, laiduojančią improvizacijos ir kūrybos laisvę, savitai jaučiant pasaulį, išbandant meninės raiškos būdus, atrandant savo gebėjimus.

6. Tenkinti vaiko meninių išpūdžių poreikį: žadinti grožio pojūtį, norą dalintis estetiniais išpūdžiais, išgyventi įkvėpimą kurti.

7. Tenkinti vaiko saugumo poreikį: kurti saugią, emociškai palankią aplinką, garantuoti vaikams priimtina dienos, savaitės ir metų gyvenimo ritmą.

8. Ugdymo organizavimą grįsti vaiko gebėjimų atpažinimo, atskleidimo ir šiuolaikinėmis ugdymo technologijomis.

IV. TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Lopšelio-darželio „Eglutė“ ikimokyklinio ugdymo programoje numatytas ugdymo turinys, leidžia pedagogui kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją įvertinti ir koreguoti atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą.

Pedagogas gali laisvai rinktis ugdymo(si) būdus bei metodus, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį (planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą).

Ugdymo turinį sudaro į vaiko vertybinių nuostatų, gebėjimų, žinių ir patirties ugdymą orientuota tematika, vaiko veiksenos bei veikla, jo pasaulio pažinimo ir saviraiškos būdai, ugdymosi medžiaga.

Programa įgyvendinama taikant įvairius ugdymo(si) metodus:

- * sukuriama vaikų veiklai bei žaidimams palanki aplinka ir jaukios erdvės, panaudojant įvairias ugdomąsias priemones ir žaislus;
- * vaikai skatinami susikurti vietas žaidimams, įvairiai veiklai;
- * sudarytos sąlygos vaikui tyrinėti, atrasti, patirti, stebėti;
- * vaikai skatinami bendrauti, gerbti kitą bei save, užjausti, sekti tik geru draugų bei suaugusiųjų pavyzdžiu;
- * ugdymas grindžiamas vaikams įdomių temų, žaidimų, veiklos plėtote;
- * sudaryta saugi ir sveika aplinka, ugdomi sveikos gyvensenos įgūdžiai;
- * vykdomi supančios aplinkos ir gamtos stebėjimai;
- * kaupiama medžiaga teminėms enciklopedijoms;
- * dalyvaujama išvykose, ekskursijose;
- * sudaromos sąlygos patiems vaikams įgyvendinti sumanymus ir idėjas, skatinama drąsiai išsakyti savo nuomonę ir pageidavimus;
- * meninės bei kitos veiklos, švenčių, projektų metu žadinamas vaikų teigiamos emocijos,
- * tobulinami pažinimo procesai, gerinama socializacija, skatinama saviraiška, teigiamas savęs vertinimas.

Ugdomoji veikla planuojama savaitei.

Pagrindinė vaikų ugdymo organizavimo forma yra įvairi vaikų veikla: tai individuali vieno vaiko veikla, mažos grupės vaikų veikla ir visos grupės organizuota veikla. Pedagogas įtraukia vaikus į veiklą pateikdamas idėją, temą, problemą, sumanymą, ką būtų galima veikti, siekia vaikų interpretacijų, kūrybos, atradimų. Jis pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos išplėtoti, praturtina idėjas ir panaudoja kaip ugdymo kontekstą. Veiklos metu priimami bendri sprendimai, susitarimai, bendraujama, bendradarbiaujama.

1. ANKSTYVASIS AMŽIUS (NUO 1 IKI 3 METŲ)

Ugdant ankstyvojo amžiaus vaiką bus skiriamas individualus dėmesys vaikui, tinkamai juo rūpinamasi, kuriama saugi, džiaugsminga aplinka: nuraminama, prajuokinama, džiaugsmingai nustebinama; palaikoma, skatinama, drąsinama, pastebimi nauji gebėjimai, reiškiami nuostaba dėl didėjančių galimybių, pažymimi pasiekimai, džiaugiamasi kiekviena sėkme.

Bus išskiriamos šios sritys: gyvenimo įgūdžiai, bendravimas, pažinimas, kalba; judėjimas, žaidimas, kūrybiškumo ugdymas.

Veiklos erdvės	Ugdymo turinys	Metodai	Priemonės
Judėjimo erdvė	Šioje erdvėje tenkinamas didėjantis vaiko judėjimo poreikis, palaikomas jo fizinis aktyvumas. Judėjimo erdvė suteikia įvairių galimybių lavinti vaiko viso kūno ir rankų bei riešo, atskirų pirštų raumenis. Ji skatina vaikus drąsiau ir su didesniu pasitikėjimu tyrinėti juos supančią aplinką. Ugdomi ir lavinami sensoriniai, motoriniai įgūdžiai, tobulinami manipuliacijos įgūdžiai. Suteikiama galimybė lavinti naujai įgytus vertikalaus judėjimo bei pusiausvyros išlaikymo įgūdžius, vaikai skatinami įvaldyti vis naujus judėjimo būdus, palaikomas sudėtingų judesių eksperimentavimas.	Laipiojimas kopėtėlėmis, supimasis sūpuoklėmis, nusileidimas nuo kalnelio, važinėjimas mašinomis, jų stumdymas, traukimas, važiavimas triratuku. Vaikai siekia, liečia, baksnoja, judina, tampo ir gauda pakabinamus žaislus. Jie įlipa ir išlipa į tam skirtas dėžes, landžioja, šokinėja, bėgioja per tunelius, čiuožia kalneliais, mėto į krepšį kamuolius, renka juos, pagauna, spiria. Dėlioja bet kokios formos daiktus į jiems skirtas tokio pat pavidalo įdubas ar vietas.	Kopėtėlės, pakabinamos ir pastatomos ant grindų sūpuoklės, triratukai, įvairaus dydžio kamuoliai, įvairaus dydžio dėžės, pakabinami žaislai ant gumų, pakabinamas ar pastatomas krepšys, tuneliai, didelės mašinos, ratukiniai žaislai, čiuožimo kalneliai. Sensoriniam ugdymui: kaištukai, dėlionės, užkabinami žaislai.
Ramybės erdvė	Suteikiama vaikams kuo daugiau galimybių veikti savarankiškai žinomoje erdvėje, skatinamas domėjimasis ir aplinkos tyrinėjimas. Skatinamas vaikų prieraišumas žmonėms. Vaikai įgyja bendravimo įgūdžių su bendraamžiais ir suaugusiais. Ugdomi socialiniai įgūdžiai. Vaikai skatinami reikšti emocijas ir jausmus. Siekiama išlaikyti stiprų ryšį tarp lopšelio ir vaiko namų. Stebėdami savo šeimos nuotraukas, vaikai turi galimybę išreikšti savo mintis, jausmus, skatinami žodžiais pavadinti kai kuriuos vidinius išgyvenimus ar pojūčius. Šioje erdvėje ugdomi pažinimo gebėjimai, skatinamas vaiko smalsumas, ugdoma sakytinė kalba ir kalbos suvokimas, tobulinami kūno ir	Manipuliavimas daiktais, žaislais, knygelių vartymas, iliustracijų komentavimas. Individualus bendravimas ar pabuvimas su vaiku, kartu skaitant ar dainuojant, padedant vaikui nusiraminti.	Namelis, palapinė, minkštos pagalvėlės, čiužinukai, minkšti žaislai, knygelės, lėlės, lėlių drabužėliai, vaiko šeimos nuotraukos.

	rankų riešo judesiai.		
Kūrybinė erdvė		Įvairių bokštų, piramidžių vėrimas, movimas, statymas, konstravimas. Manipuliavimas įvairiais žaislais ir daiktais. Eksperimentavimas su dailei, lipdymui skirtomis medžiagomis. Piešimas, tapymas įvairia technika, naudojant įvairias medžiagas. Daiktų rūšiavimas ir grupavimas.	
Vaidybinė erdvė	Skatinama vaikų intelektualinė, socialinė, meninė vaikų raida. Vaikai skatinami veikti įsivaizduojamoje situacijoje (šeimoje, virtuvėje, ligoninėje ir kt.), atliekant tam tikrą vaidmenį. Ugdomas mąstymas, reiškinių suvokimas, stebimos ir lyginamos daiktų, reiškinių savybės. Ugdomas vaikų kūryviškumas ir vaizduotė.	Bendravimas ir bendradarbiavimas su suaugusiais ir bendraamžiais, įspūdžių, jausmų perteikimas kalbant, žaidžiant, atliekant tam tikrus vaidmenis.	Siužetinių-vaidmeninių žaidimų (parduotuvės, šeimos ir kt.) atributika.: indeliai, viryklės, maži baldeliai, įvairios karūnėlės, skaros, lėlės, stalo, pirštinių teatras, ir kt.

2. IKIMOKYKLINIS AMŽIUS (NUO 3 IKI 5 METŲ)

Siūloma tematika:

- „Aš, darželis, draugai ir šeima”.
- „Augu sveikas ir stiprus”.
- „Gamta – augalų ir gyvūnų karalystė”.
- „Mus supančios erdvės paslaptys”.
- „Kalbos takeliu bekeliaujant”.
- „Keliant rėdos ratu”.
- „Mano gimtasis miestas”.
- „Mano Tėvynė - Lietuva”.
- „Mes – skaičių šalyje”.
- „Kuo mes keliamume”.
- „Būkime saugūs savo aplinkoje ir atsargūs gatvėje”.
- „Mano kūryba–dailė, muzika, šokis, dramatinizacija”.

„AŠ, DARŽELIS, DRAUGAI IR ŠEIMA”

Rekomenduojamos temos:

1. Aš ir mano draugai keliauja į darželį.
2. Aš ir mano šeima.
3. Mes žaidžiame.

4. Mano geriausi draugai.
5. Kodėl man patinka darželyje?
8. Gražaus elgesio ABC.
9. Vaikystės šventė „Vaikyste, nusijuok“.

TIKSLAS

Plėsti vaikų supratimą apie draugus, darželį, bendruomenę, palaikyti ir puoselėti vaikų pasitikėjimą savimi bei savo sugebėjimais.

UGDYMO TURINYS:

1. Palaikomas ir skatinamas vaikų domėjimasis savimi bei greta esančiais draugais, bendraamžiais bei suaugusiais.
2. Plečiamas supratimas apie šeimą ir draugus.
3. Skatinamas savo jausmų ir poreikių suvokimas.
4. Skatinamas supratimas ir vertinimas, kas yra bloga ir kas gera.
5. Ugdomas bendravimo, bendradarbiavimo, praktinių problemų sprendimo, taikių ginčų, nesutarimų, konfliktinių situacijų, elementarūs savikontrolės įgūdžiai.
6. Atnaujinamos ir papildomos savo grupės taisyklės, simboliai.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. **Stebėjimai:** skatinamas natūralus domėjimasis savimi, savo šeima ir kitais žmonėmis, problemų sprendimas, kasdieninių sunkumų įveikimas.
2. **Pasakojimai, pokalbiai:** plėtojamas noras klausytis ir girdėti, atsakinėti į klausimus, pasakoti, ieškoti kūrybinių sprendimų.
3. **Savarankiška, spontaniška vaikų veikla:** bendravimas ir bendradarbiavimas, išreikšti ir tenkinti svarbiausius savo poreikius.
4. **Literatūrinių kūrinių panaudojimas:** grožinės literatūros kūrinių klausymasis, jų aptarimas, realaus gyvenimo siužetų inscenizacijos.
5. **Pramogos, šventės:** dalyvavimas šeimos, grupės, bendruomenės kultūriniame gyvenime, pajuntant ryšį tarp švenčių, tradicijų ir papročių.

Rekomenduojamos priemonės: enciklopedijos, receptų, stalo serviravimo knygos, žaislai, kalendoriai, telefonai, įvairūs atributai ir drabužiai vaidmeniniams ir kūrybiniams žaidimams.

„AUGU SVEIKAS IR STIPRUS“

Rekomenduojamos temos:

1. Aš saugus darželyje ir namuose.
2. Sportuojame visa šeima.
3. Viktorina „Sveikatos abėcėlė“.
4. Vaistažolės mano gyvenime.
5. Pramoga „Senių besmegenių šalyje“.
6. Sveikatos savaitė.
7. Sportinė pramoga „Linksmosios varžytuvės“.
8. Žalingi įpročiai.
9. Dantukų priežiūros savaitė „Ir juoksis dantukai, sveikučiai blizgės“.

TIKSLAS

Tenkinti ir žadinti vaiko poreikį judėti, skatinti fizinį aktyvumą, išreikšti save judesiu, įgyti įvairios fizinės patirties, rūpintis savo ir kitų sveikata.

UGDYMO TURINYS:

1. Kuriama saugi ir sveika aplinka, palaikoma emocinė atmosfera, padedanti vaikui greitai ir lanksčiai adaptuotis naujoje aplinkoje.
2. Sudaromos sąlygos ugdytis fizinėms kūno galioms ir judesio kultūrai, laisvai, koordinuotai vaikščioti, bėgioti, šliaužti, ropoti, lįsti, šokinėti, mėtyti ir kt.
3. Suteikiamos elementarios žinios apie kūno priežiūrą, ugdomas teigiamas požiūris į sveikatą ir jos tausojimą.
4. Ugdomas vikrumas, lankstumas, stiprumas, valia, ištvermė, drąsa.
5. Judant pratinama orientuotis erdvėje, išvengti kliūčių, keisti judėjimo greitį ir kryptį.
6. Ugdomi bendravimo, elementarios savikontrolės įgūdžiai.
7. Supažindinama kur ir į ką reikia kreiptis pagalbos susirgus, įvykus nelaimei, ištikus bėdai, jei nėra šalia artimųjų.
8. Ugdomas gebėjimas balsu, judesiais, gestais išreikšti jausmus, netikėtas kūrybines idėjas ir sumanymus.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. Aktyvi vaikų veikla: rytinė mankšta, kūno kultūros veikla salėje, sveikatos valandėlės. Įvairiai judėdamas, vaikas tyrinėja erdvę, išbando judėjimą vietoje, keičiant padėtis, judėjimą skirtingu tempu., skirtingomis kryptimis, įvairius vaikščiojimo ropojimo, šliaužimo, lindimo, šokinėjimo, kamuolio mėtymo būdus ir kt.

2. Aplinkos priemonių skatinama veikla: judėjimas, saugi, atvira ir palaikanti aplinka su draugais ir pedagogais suteikia galimybę pasidalinti džiugiais ir skaudžiais išgyvenimais, atlikti saviruošos, asmens higienos darbus.

3. Savaiminė judri vaikų veikla: rungtyse, estafetėse išbando savo jėgas, vikrumą, drąsą, išmoksta laimėti ir pralaimėti, pratinasi pats pasirinkti įvairias kūno padėtis.

4. Išvykos, šventės, pramogos: įvairiu metų laiku įpranta rasti žaidimų ir pramogų, įsidėmi suaugusiojo elgesį miške, prie vandens, kelyje, padeda ruošti šventėms ir pramogoms, išmoksta tradicinių žaidimų ir pramogų, pajunta dalyvavimo kalendorinėse ir kitose šventėse džiaugsmą.

Rekomenduojamos priemonės: kamuoliai, gimnastikos suoleliai, šokdynės, lankai, virvės, akmenukai, barškučiai, kėgliai, smėlio maišeliai, kilimėliai, čiužiniai, rogutės, paspirtukai, triratukai, dviratukai, slidės, higienos priemonės.

„GAMTA – AUGALŲ IR GYVŪNŲ KARALYSTĖ”

Rekomenduojamos temos:

1. Ruduo sode ir darže.
2. Rudenėjantis miškas.
3. Gyvulėlių kiemas ir gyvūnų pasaulis.
4. Mano augintiniai.
5. Akcija „globokime paukštėlius ir žvėrelius”.
6. Kaip gardžiai duonelė kvepia.
8. Gandro diena.
9. Augalų gyvybės ratas.
10. Ekologiniu takeliu.

TIKSLAS

Padėti vaikui pažinti ir suprasti gamtą, aplinką, pajusti laiko tėkmę, gamtos ir žmogaus gyvenimo ritmo bendrumo nuojautą.

UGDYMO TURINYS:

1. Gilinamos ir turtinamos vaikų žinios, patirtis apie artimiausioje aplinkoje esančius gyvūnus ir augalus.
2. Žadinamas susigyvenimo su tėviškės gamta jausmą, pagarba gyvybei.
3. Ugdomas gebėjimas matyti gamtos grožio ekologinę vertę, kurti jį savo aplinkoje, pajusti Žemės ir Dangaus paslaptį, didybę.
4. Vaikas nuteikiamas tyrinėti, eksperimentuoti, bandyti, mėginti, būti veikliu, išradingu, pažįstant supantį pasaulį.
5. Ugdoma meilė, atsakomybė gamtai ir aplinkai.
6. Skatinama gamtoje ir aplinkoje patirtus įspūdžius išreikšti meninės raiškos priemonėmis.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. **Stebėjimas:** stebi gyvūnus, paukščius, augalus, medžius, negyvą gamtą, orą, gamtos reiškinius.
2. **Pasakojimai, pokalbiai:** domisi ir dalijasi patirtais įspūdžiais, pavadina, apibūdina, klausinėja, aiškinasi.
3. **Eksperimentavimas, tyrinėjimas, atradimas, patyrimas:** visais pojūčiais tyrinėja tai, kas aplink - išžiūri, įsiklauso, uodžia, ragauja, liečia, atranda gyvūnų, paukščių, augmenijos panašumus ir skirtumus, žmogaus ryšį su gamta, gyvūnija, augalais.
4. **Išvykos, ekskursijos, pasivaikščiavimai:** stebi aplinką, augmeniją, gyvūnus, paukščius.
5. **Darbas gamtoje ir grupėje:** sodina, daigina, laisto, purškia, rami, prižiūri naminius gyvūnus, suvokia poveikį gamtai, augalų ir gyvūnų metų ritmą, augimui ir gyvenimui būtinas sąlygas.
6. **Literatūros panaudojimas:** klausosi pasakų, eilių, dainų, padavimų, sakmių, mįslių apie augalus ir gyvūnus, mus supančią gamtą

Rekomenduojamos priemonės: enciklopedijos, knygos apie augalus ir gyvūnus, įvairi gamtinė medžiaga, gėlių ir daržovių sėklos, smėlio laikrodžiai, padidinimo stiklai, lupa, termometrai, gamtos kalendoriai, stalo žaidimai, paveikslėliai.

„MUS SUPANČIOS ERDVĖS PASLAPTYS”

Rekomenduojamos temos:

1. Aš ir laikas.
2. Mane supanti erdvė.
3. Saulė mano gyvenime.
4. Daiktai ir dangaus kūnai erdvėje.
5. Dienos ir nakties kaita.
7. Nuo žemės iki mėnulio.
8. Mus domina planetos ir žvaigždynai.
7. Ką mums pranašauja oras?

TIKSLAS

Padėti vaikui suvokti, kad jis yra neaprėpiamo ir begalinio pasaulio maža dalelė, stebėtusi ir žavėtusi žemės ir dangaus kūnų didybe, pastovumu, ritmu.

UGDYMO(SI) TURINYS:

1. Siekiama, kad vaikas jaustųsi saugus ir vis geriau orientuotųsi artimiausioje aplinkoje, daiktų pasaulyje.
2. Pratinama tyrinėti ir pajauti savo asmeninę ir bendrą erdvę.
3. Skatinama, kad vaikas domėtųsi ir jaustų liniją, plokštumą ir erdvę, kai konstruoja, modeliuoja, piešia.
4. Nuteikiama vaikus, kad džiaugtųsi įvairiais orais, kauptų patirtį iš netikėtų, malonių ar slegiančių oro permainų.
5. Tyrinėja savo darželio pastatą ir teritoriją, jų išsidėstymą, užimamą plotą ir vietą.
6. Padedama surasti knygelių iliustracijose, paveikslėliuose, nuotraukose mus supančią erdvę, mus supančių baldų, įrangos ir kitų priemonių kiekį ir išdėstymą erdvėje.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. **Stebėjimas:** stebėti saulę, mėnulį, žvaigždes, savo darželio pastatą, teritoriją, grupės erdvę, gamtos reiškinius, jų pokyčius.
2. **Pasakojimai, pokalbiai:** domisi, klausosi, aptarinėja, klausinėja apie jiems nesuprantamus dangaus kūnus ir gamtos reiškinius.
3. **Tyrinėjimai:** paros ritmas, nuo kurios priklauso vaiko dienos tėkmė, dienos ir nakties kaita, dangaus kūnai.

Rekomenduojamos priemonės: enciklopedijos, knygos, laikrodžiai, smėlio laikrodžiai, kompasas, įvairūs kalendoriai, didaktinė padalomoji medžiaga.

„KALBOS TAKELIU BEKELIAUJANT”

Rekomenduojamos temos

1. Vaikų literatūros rašytojai ir poetai.
2. Keliaujame į knygyną.
3. Svečiuose – pasakų herojai.
4. Knygelių lankstinukų, atvirukų grupės taisyklių kūrimas.
5. Sveikos, raidelės!
6. Kalbos savaitė.
7. Kalbos viktorina „Žodžiai žodeliai...”

TIKSLAS

Sudaryti sąlygas kalbėjimo – komunikavimo įgūdžių formavimuisi.

UGDYMO TURINYS:

1. Palaikomas ir skatinamas noras bendrauti su bendraamžiais ir kitais žmonėmis, turtinant ir plėtojant socialinę kultūrinę vaiko patirtį.
2. Ugdoma vaiko sakytinė kalba ir skatinama kalbėti prasmingai, taisyklingai ir raiškiai.
3. Skatinamas vaiko noras pasakoti, klausinėti, atsakinėti, deklamuoti, tarti taisyklingai žodžius.
4. Pratinama bendraujant išklaudyti ir išgirsti kalbėtoją, ugdant dėmesį, kantrybę ir toleranciją kito kalbėjimui
5. Sužadinas vaiko domėjimąsi knyga, noras klausytis pasakų, sakmių, padavimų, eilėraščių.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

- 1. Klausymas:** pratinasi klausytis draugų, suaugusiųjų pasakojimų, pokalbių, pasakų sekimo, deklamavimo, grožinės ir pažintinės literatūros kūrinių, muzikos įrašų. Suvokia kalbos grožį gamtos garsų pamėgdžiojimuose, tautosakoje ir kt.
- 2. Pokalbis, pasakojimas:** vaikai kalbasi tarpusavyje, bendraudami su suaugusiais, pasakoja patirtus įspūdžius, nutikimus, apibūdina daiktus ir reikšminius, seka pasakas, klausinėja, įvardija, deklamuoja, inscenizuoja.
- 3. Kūryba ir saviraiška:** kuria pasakas be galo, sugalvoja nebūtas istorijas, keičia pasakų pradžia arba pabaigą, iliustruoja knygas, kopijuoja rašto elementus, raides, kuria ir gamina knygeles.

Rekomenduojamos priemonės: raidės (iš popieriaus, vielos), raidžių kasos, įvairūs paveikslėliai, knygos, vaikiški žurnalai, atributai ir kaukės inscenizacijoms.

„KELIAUJANT RĖDOS RATU“

Rekomenduojamos temos:

1. „Rudenėlio“ šventė.
2. „Kodėl žiba tiek žvakučių?“
3. Adventiniai vakarojimai.
4. Pramogos „Kalėdos, kalėdos“
5. Užgavėnių šventė “ Žiema, žiema, bėk iš kiemo”
6. Kaziuko mugė „Pagaminkim, matykim, pasidžiaukim“.
7. Gyvybės atbudimas. Velykos.

TIKSLAS

Padėti vaikui suprasti žmogaus ir gamtos ryšius, ugdyti norą pažinti tautos kultūrą, vertybinį santykį su gamta ir aplinka, skatinti kūrybinę saviraišką.

UGDYMO TURINYS:

1. Kuriama socialinė, etnokultūrinė ugdomoji aplinka, skatinanti bendravimui, bendradarbiavimui, supratimui, pažinimui, kūrybai.
 1. Ugdomas noras pažinti ir perimti tautos kultūrą, remiantis tautos tradicijomis.
 2. Pasitelkiant etnokultūrą, ugdoma pagarba žmogaus darbui, meilė tėviškei, jos gamtai.
 3. Skatinama vaiką pažinti etninius reiškinius (žemė, dangus, vanduo, ugnis), juos vertinti ir tęsti etninės kultūros tradicijas.
 4. Skatinamas vaiko domėjimasis savo šeima, giminės istorija.
 5. Stiprinama šeimos ir darželio sąveika, perimant ir perduodant tautos kultūros tradicijas.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

- 1. Pasakojimai, pokalbiai:** klausosi liaudies pasakų, dainų, padavimų, sakmių, mįslių, žaidimų, patarlių, priežodžių ir kt.
- 2. Stebėjimai:** pastebi metų laikų skirtumus, stebi gyvūnus, paukščius, augalus, medžius, negyvąją gamtą, gamtos reiškinius.
- 3. Atradimai, išvykos:** stebi ir dalyvauja šeimos, grupės, bendruomenės kultūriniame gyvenime, domisi įvairiais tautos simboliais, istoriniais paminklais.

4. Šventės ir tradicijos: vaidina, šoka, dainuoja, bendrauja, pramogauja.

Rekomenduojamos priemonės: senoviniai rakandai, kaukės, gamtinė medžiaga, įvairi piešimo technika, spalvotas popierius, kalendorius, knygos apie šventes, papročius, tradicijas.

„MANO GIMTASIS MIESTAS”

Rekomenduojamos temos:

1. Anykščių gamta, kraštovaizdis.
2. Rašytojai, garsinantys mūsų miestą.
3. Artimiausi kultūros, istorijos, gamtos paminklai.
4. Mūsų krašto legendos ir padavimai.
5. Mūsų krašto įžymūs žmonės.
6. Viktorina „Mūsų gimtasis kraštas”.
7. Vietinės bendruomenės šventės, tradicijos ir papročiai.

TIKSLAS

Padėti plėsti ir gilinti žinias apie savo gimtąjį miestą, artimiausią aplinką, jos bendruomenę.

UGDYMO TURINYS:

1. Skatinamas noras kuo daugiau sužinoti apie savo gimtąjį miestą.
2. Supažindinama su miesto istoriniais paminklais.
3. Žadinamas vaikų noras kuo daugiau sužinoti apie žymiausius rašytojus ir susipažinti su jų kūryba.
4. Supažindinama su vietinės bendruomenės šventėmis, tradicijomis ir papročiais.
5. Meninėje veikloje patirtus kelionių, ekskursijų, pasivaikščiojimų įspūdžius išreiškiami pačiomis įvairiausiomis meno priemonėmis.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

- 1. Stebėjimas:** ekskursijų ir išvykų metu susipažinti su miesto istoriniais paminklais ir kitomis įžymybėmis.
- 2. Pasakojimai:** klausytis įvairių legendų ir padavimų apie Anykščius.
- 3. Kūryba:** knygelių kūrimas, piešinių konkursai.

Rekomenduojamos priemonės: enciklopedijos, knygos, nuotraukos, žemėlapiai, įvairi piešimo technika.

„MANO TĖVYNĖ LIETUVA”

Rekomenduojamos temos:

1. Tėvynės gamta, saugotinos vietos ir jos grožis.
2. Lietuvių tradicijos ir papročiai.
3. Tautiniai simboliai ir tautiška giesmė.
4. Vasario 16 -osios ir kovo 11-osios renginiai.
5. Viktorina „Mano gimtinė”.
6. Pramoga „Močiutės seklyčioje”.

TIKSLAS

Plėtoti vaikų supratimą apie gimtinę, tėvynę Lietuvą.

UGDYMO TURINYS:

1. Siekiama, kad vaikas didžiuotųsi savo tėvyne Lietuva, gerbtų ir brangintų jos simbolius.
2. Skatinamas domėjimasis Lietuvos miestais, kaimais, miškais, laukais, upėmis, ežerais, pilimis, paminklų regioniais.
3. Plėtojama vaikų gimtoji kalba, jos skambumas, melodizingumas, turtingumas.
4. Meno priemonėmis bandoma išreikšti kūrybines idėjas ir sumanymus.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. **Pasakojimai ir pokalbiai:** klausytis pasakojimų, apysakų, eilėraščių apie tėvynę, dalytis kelionių įspūdžiais, gebėti pasakoti ir atpasakoti.
2. **Išvykos, kelionės:** dalijasi patirtais kelionių įspūdžiais, geba pasakoti ir atpasakoti.
3. **Kūryba:** bukletai, albumai stendai apie Lietuvą, jos žmones.
4. **Meninė veikla:** muzikinių įrašų klausymasis, dainuoja liaudies dainas, žaidimus.
5. **Šventės, koncertai, parodos:** aktyviai dalyvauja šventėse, ruošia koncertus, rengia piešinių apie Lietuvą parodas.

Rekomenduojamos priemonės: enciklopedijos, žemėlapiai, grožinės ir pažintinės literatūros knygos, dailės kūriniai.

„MES - SKAIČIŲ ŠALYJE”

Rekomenduojamos temos:

1. Laikas ir pokyčiai
2. Aš noriu viską išmatuoti.
3. Aš – parduotuvėje.
4. Pagalvokim, paskaičiuokim ir išmokim.
5. Kuo panašūs ir skirtingi skaičiai.
6. Žaisk ir skaičiuok.

TIKSLAS

Skatinti kasdieninėje pažintinėje veikloje įvairiais būdais tapatinti, lyginti, matuoti, skaičiuoti.

UGDYMO TURINYS:

1. Siekiama, kad vaikas patirtų, kad skaičiavimas – tai būdas pažinti pasaulį, kad suprastų, kad greta esančius daiktus galima skaičiuoti ir suskaičiuoti.
2. Skatinama vaikus, kad jie pratintųsi lyginti, grupuoti, sudėti, atimti daiktus, atlikti užduotis, jas sugalvotų.
3. Siekiama, kad grožinės literatūros kūrinėliuose įsidėmėtų pasikartojančius skaičius, posakius, juos pritaikytų pasakų pradžiai, pabaigai, pakartojimams, pasimokyti skaičiuočių.
4. Skatinama tiksliau vartoti matematikos sąvokas, skaičius, kieki, įvairius veiksmus.
5. Meninėje veikloje skatinama vartoti nepaprastus, proginius, magiškus skaičius ir juos vartoti bendraujant, žaidžiant, kuriant.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. **Stebėjimas, tyrinėjimas, pažinimas:** darželio aplinkoje įvairiais būdais tapatina, lygina, matuoja, skaičiuoja. Pratinasi vartoti sąvokas: vienas, nė vieno, vienintelis, daug, mažai, daugiau, mažiau, tiek pat, po lygiai. Sprendžia nesudėtingus sudėties ir atminties uždavinius su daiktais.
2. **Pasivaikščiavimai, išvykos:** skaičiuoja, grupuoja, lygina daiktus, jų grupes, pažįsta formas suvokia daiktų dydį, erdvinę padėtį.
3. **Meninė veikla:** panaudoja įvairius trafaretus, paveikslėlius, gamtinę medžiagą.

Rekomenduojamos priemonės: skaičių trafaretai, įvairios matavimo priemonės, įvairaus ilgio liniuotės, svarstyklės, monetos, dėlionės, loto, įvairių formų, dydžių, spalvų kortelės.

„KUO MES KELIAUJAME”

Rekomenduojamos temos:

1. Kelionė dviračiu, automobiliu, lėktuvu, traukiniu, laivu.
2. „Mano svajonė pamatyti jūrą”.
3. Įsimintiniausia mano kelionė.
4. Kūrybinė popietė „Svajonių kelionės”.
5. Viktorina „Sukam kelionių ratą”.

TIKSLAS

Skatinti vaikų norą kuo daugiau sužinoti apie keliones, domėtis ir aiškintis, kuo, kaip ir kur keliaujama.

UGDYMO TURINYS:

1. Suteikiama kuo daugiau žinių apie įvairias transporto priemones.
2. Skatinamas vaikų noras sužinoti, kaip saugiai elgtis keliaujant, ką daryti pasiklydus.
3. Ugdoma vaiko kalba, skatinama pasakoti, atpasakoti, klausinėti, atsakinėti, deklamuoti.
4. Skatinama išmokti kelionės dainelių, žaidimų, pokštų.
5. Meninėmis priemonėmis bandoma išreikšti patirtus kelionių įspūdžius, nuotykius.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. **Išvykos, ekskursijos:** susipažįstama su įvairiu transportu, domisi ir aiškinasi, kuo, kaip ir kur keliaujama. Sužino apie saugumą kelionėse.
2. **Pasakojimai, pokalbiai, atpasakojimai:** aptariamos išvykos, kelionės, dalijamasi įspūdžiais.
3. **Kūryba:** žaidžia įvairius didaktinius žaidimus, organizuoja „keliones” traukinuku, lėktuvu, autobusu, piešia magistrales, plentus, kaimo kelius aplikuoja mašinų siluetus, pėsčiuosius.

Rekomenduojamos priemonės: enciklopedijos, knygelės, grožinė literatūra, žiūronai, fotoaparatai, įvairi piešimo technika.

„BŪKIME SAUGŪS SAVO APLINKOJE IR ATSARGŪS GATVĖJE”

Rekomenduojamos temos:

1. Sveiko ir saugaus gyvenimo ritualai.

2. Mane tykantys pavojai.
3. Gero elgesio taisyklės.
4. Kam reikalingi kelio ženklai ir eismo taisyklės?
5. Viktorina „Trijų švieselių miestelis“.
6. Saugaus eismo savaitė.

TIKSLAS

Didinti vaikų socialinį saugumą, tobulinant orientavimąsi naujoje socialinėje aplinkoje, ugdant saugaus elgesio įpročius.

UGDYMO TURINYS:

1. Skatinama vaiką būti atsakingu už savo ir kitų saugumą.
2. Skatinama vaiką kreiptis pagalbos į pedagogą ar tėvus ištikus nelaimei ar bėdai.
3. Siekiama, kad vaikai pajustų, jos draudimais tėveliai, pedagogai ir kiti suaugusieji stengiasi apsaugoti vaikus nuo pavojų.
4. Padedama vaikui sužinoti, kad privaloma laikytis nustatytų taisyklių, tvarkos, elgesio apribojimų, draudimų.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

- 1. Pokalbiai, pasakojimai:** pajauti ir suvokti, kad draudimais suaugusieji stengiasi apsaugoti vaikus nuo pavojų, žinoti eismo taisyklių svarbą, skatinti prisiminti tėvų ir suaugusiųjų gražius poelgius ir pavyzdžius, klausytis ir aptarti grožinės literatūros kūrinėlius apie saugų eismą.
- 2. Stebėjimai:** pasivaikščiavimo ir išvykų metu stebi pėsčiųjų ir transporto judėjimą mūsų miesto gatvėse, įgyja žinių apie atsargumą, gresiančius pavojus.
- 3. Meninė veikla:** įgytą patirtį atvaizduoja savo darbeliuose, ruošia parodas.

Rekomenduotinos priemonės: knygelės, plakatai apie saugų eismą, kelio ženklai, elektrinis šviesoforas, didaktiniai žaidimai, paveikslėliai.

„MANO KŪRYBA – DAILĖ, MUZIKA, ŠOKIS, DRAMATIZACIJA”

Rekomenduojamos temos:

1. Spalvų, linijų, formų žaismas.
2. Pasakų savaitė „Seku, kuriu ir vaidinu pasaką“.
3. „Groju aš, groji tu, grojame visi kartu“.
4. Pramoga „Šokim, trypkim, linksmi būkim“.
5. Teatro savaitė.
6. Dainelių konkursas „Aš padainuosiu dainų dainelę“.

TIKSLAS

Žadinti teigiamą nuostatą meninei veiklai ir menui, skatinti išgyventi kūrybinį džiaugsmą, sėkmės jausmą.

UGDYMO TURINYS:

1. Menine veikla lavinamas savimi pasitikintis, visapusiškai aktyvus vaikas.

2. Ugdomas vaikų gebėjimas piešti, tapyti, lipdyti, konstruoti, pajauti linijas, spalvas, formas, raiškos galimybes plokštumoje ir erdvėje.
3. Muzikuojant žadinamas vaikų noras klausytis muzikos, dainuoti, groti, improvizuoti, įvaldyti balso diapozoną, išlaikyti dėmesį, lavinti muzikinę atmintį.
4. Skatinamas judesių natūralumas, grakštumas, vikrumas, koordinacija, erdvės pajautimas. Judesiu rodo klausomo kūrinio melodijos vingiavimą, ritmą, tempą, nuotaiką, charakterį.
5. Ugdomi vaidybos gebėjimai improvizuoti ir atlikti įvairius vaidmenis.
6. Skatinama aktyviai veikti, dalyvauti renginiuose.
7. Siekiama prisidėti prie tautinių tradicijų saugojimo, jų tęstinumo.
8. Siekiama džiaugtis ir dalytis meninės ir estetiškos patirties įspūdžiais, kūrybinių galių pajautimu, teigiamomis emocijomis. Išreiškia, grožisi, pats kuria, džiaugiasi, įsijaučia, atkartoja ir savaip reiškia įspūdžius.

UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS:

1. **Stebėjimas, tyrinėjimas, pažinimas:** veikdamas, tapydamas, muzikuodamas vaikas kuria aplinkinį, pačių išgyventą ir įsivaizduojamą pasaulį.
2. **Kūryba ir saviraiška:** įvairiais kūrybinės saviraiškos būdais ir priemonėmis vaikas siekia matyti, mąstyti, veikti, jausti, išreikšti save, kuria, improvizuoja. Gali judesiu, su malonumu laisvai improvizuodamas atliepti girdimą skirtingo charakterio, ritmo, tempo muziką.
3. **Aplinkos priemonių skatinama veikla:** estetiška aplinka, parinktos tinkamos medžiagos ir priemonės piešimui, tapymui, aplikavimui, konstravimui, grojimui, dramatiniam.
4. **Pasakojimai, pokalbiai:** klausydamas ir girdėdamas vaikas kaupia išraiškos žodyną, mokosi vaizdinės kalbos, išreiškia save, parinkdamas balso intonaciją, pratinasi raiškiai artikuliuoti ir intonuoti, raiškiai tarti, aptaria ir komentuoja savo ir draugų meninę kūrybą.
5. **Parodos, koncertai, šventės:** lankosi parodose ir susipažįsta su dailininkų kūryba, dalyvauja koncertuose ir šventėse kaip atlikėjas ir kaip žiūrovas.

Rekomenduotinos priemonės: įvairi piešimo technika, muzikiniai įrašai, kaukės vaidinimams ir pasakų inscenizacijoms, dekoracijos, žaislai.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų vertinimas svarbus visiems ugdymo dalyviams – vaikams, tėvams, pedagogams. Vertinimas grindžiamas šiuolaikine ugdymo samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, individualiais vaiko poreikiais.

Vertinimo paskirtis – padėti vaikui tobulėti, atskleisti, ką jis jau žino ir gali. Pagrindinė pasiekimų vertinimo nuostata – kiekvieną vaiką vertinti individualiai. Siekiant pažinti vaiką, jis stebimas, nustatomi jo poreikiai, interesai, gebėjimų lygis, bendravimo, veiklos ypatumai, šeimos požiūris į ugdymą. Bendraujant su tėvais, rudenį ir pavasarį vertinami vaikų pasiekimai pagal penkias ugdytinių kompetencijas: socialinę, sveikatos saugojimo, pažinimo, komunikavimo ir meninę.

Vertinimo metodai:

stebėjimas (pedagogas sistemingai registruoja ir aprašo natūraliai vykstančius procesus, nekeisdamas sąlygų). Tai būdas kokybinei informacijai rinkti;

analizė (piešiniai, keramikos darbeliai, bendri projektai, kalba, žaidimo siužetai);

individualus pokalbis su tėvais;

aprašai;

anketos tėvams.

Vertinimo metodai pedagogams padeda išsiaiškinti realų numatytą vaikų pasiekimų lygį, atkreipiant dėmesį į pateikiamus ugdymo programoje esminius gebėjimus pagal amžių. Vertindami pedagogai sutelkia dėmesį į kiekvieno vaiko privalumus, stengiasi, kad visų vaikų ugdymo(si) galimybės būtų maksimalios, o sėkmė garantuota. Nuolatinis tinkamas vaikų vertinimas, naudojant įvairias priemones, tobulina ugdymo metodiką ir planavimą, reikalauja iš pedagogo naujų gebėjimų, dar didesnės atsakomybės, apibendrina pedagogų ir tėvų sukauptą informaciją apie vaiką, jo ugdymosi ypatumus, daromą pažangą, pasiekimų kaitą. Vertinant vaiko pasiekimus dalyvauja vaikai, tėvai, pedagogai, meninio ugdymo pedagogas. Tėvai gauna informaciją ne tik apie vaiko ugdymo(si) pažangą, pasiekimus, ugdymo(si) spragas, būtiną pagalbą, bet ir patys skatinami kaupti informaciją, vertinti vaiko pasiekimus.

Vertinimo medžiaga - vaiko dailės ir kiti rankų darbeliai, pasakojimai, samprotavimai, idėjos, nuotraukos (kuriose užfiksuota vaiko veiksmas), įvairios vaiko veiklos stebėjimo užrašai, pedagogo refleksija apie vaiko pasiekimų lygį, daroma pažanga, ugdymo perspektyva - kaupiama vaiko pasiekimų aplanke. Vaiko vertinimo duomenys neviešinami, garantuojamas jų laikymo saugumas. Tėvai individualiai informuojami apie vaiko pasiekimus.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Vaikų darželio programa „Vėrinėlis“. Vilnius: Leidybos centras, 1993.
2. O.Monkevičienė „Vėrinėlis“. Knyga auklėtojai. I – II dalis. Vilnius, 1995.
3. Ankstyvojo ugdymo vadovas / O.Monkevičienė (Sud.). Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
4. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
5. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius: Leidybos centras, 1993.
6. J.Bakūnaitė „Auginu gyvybės medį“. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Vilnius: Eugrimas, 1998.
7. Aukime sveiki ir stiprūs. Vaikų sveikatos ir fizinio ugdymo programa. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2000.
8. V.Bortkevičienė „Kad mažylis augtų sveikas“. Korekcinė kūno kultūros programa, 1995.
9. O.Versickienė, F.Marcinkas ir kt. „Po tėviškės dangum“. Etninio ugdymo gairės, 1995.
10. Senovinis kalendorius mažiesiems „Rudenėlis“, „Žiemužė“, „Pavasarielis“, „Vasarėlė“. Vilnius, 1993.
11. Antanas Verbickas „Anykščiai XX amžiuje“. Vilnius, 2000.